

ԱՌԱՅԸ ...

Posted on January 19, 2016 by Keghart

keghart.com

Category: [Opinions](#)

Ի՞նչ Կը Մտածէ Միւս Թուրքը Շարքէն

 [Ահմէտ Այթան, Հապերտար](#)

Հայացուց՝ **Գրիգոր Կեօքճեան**, Պէյրուս, Դեկտեմբեր 2015

Այս օրերուն ռուսական առած մը շատ ժողովրդականութիւն գտած է. «Եթէ արջը պարի հանես, ինք կ'որոշէ պարին աւարտը»: Այս խօսքը շատ լաւ կը բնորոշէ ռուս-թրքական յարաբերութիւնները: Սակայն ես գիտեմ թրքական առած մը, որ շատ աւելի լաւ կը բնորոշէ վերջին շրջանի Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը. «Սիսալ հաջող շունը գայլը հօտին կը բերէ»: Եթէ կարողութենէդ աւելի՛ աղմուկ հանես, քեզմէ աւելի զօրաւորներուն ուշադրութիւնը հրաւիրած կ'ըլլաս քու տկարութեանդ վրայ:

Ի՞նչ Կը Մտածէ Միւս Թուրքը Շարքէն

 [Ահմէտ Այթան, Հապերտար](#)

Հայացուց՝ **Գրիգոր Կեօքճեան**, Պէյրուս, Դեկտեմբեր 2015

Այս օրերուն ռուսական առած մը շատ ժողովրդականութիւն գտած է. «Եթէ արջը պարի հանես, ինք կ'որոշէ պարին աւարտը»: Այս խօսքը շատ լաւ կը բնորոշէ ռուս-թրքական յարաբերութիւնները: Սակայն ես գիտեմ թրքական առած մը, որ շատ աւելի լաւ կը բնորոշէ վերջին շրջանի Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը. «Սիսալ հաջող շունը գայլը հօտին կը բերէ»: Եթէ կարողութենէդ աւելի՛ աղմուկ հանես, քեզմէ աւելի զօրաւորներուն ուշադրութիւնը հրաւիրած կ'ըլլաս քու տկարութեանդ վրայ:

Վստահաբար այս տեսակի տարօրինակ վարուելակերպ մը ունեցեր ենք մեր սովորութիւններուն մէջ, որպէսզի ունենանք այսպիսի առած: Ուրեմն մենք կը սիրենք չունեցած մեր ոյժը իբրեւ մե՛րը ցոյց տալ եւ մեր գլխուն փորձանք բերել. եւ մեր այս սովորութիւնը հասեր է մինչեւ մեր օրերը:

Ինչո՞ւ երկիր մը իրմէ տասնապատիկ հզօրութեամբ դրացի երկրի մը օդանաւը կը ջախջախէ իր սահամանները 17 երկվայրկեան հատած ըլլալուն համար: Մեկը կրնա՞յ բացատրել: Արդեօ՞ք ներսը կարենալ յոխորտալու համար որ «մենք կրնանք ամենուն ասպարեզ կարդալ», կամ ալ մէկ տարի ետք տեղի ունենալիք ընտրութիւններուն «ազգայնական հովեր» աւելցնելու համար... Ինչո՞ւ: Եւ տակաւին մեր արարքէն այն աստիճան վախցեր ենք որ օդանաւը վար առնելէն երկու վայրկեան ետք ՕԹՄՆին վագեր ու «Մեզ պաշտպանէ» ըսեր ենք:

Իբրեւ ճակատագրի հեզնանք, արեւմուտքին «ժողովրդավարական, մարդու իրաւունքներու, կարծիքի ազատութեան» նման արժեքները ատող, այդ արժեքներէն հեռու կեանք մը վարելու համար «Շանկիայի հնգեակ» կոչուող բռնակալներու միութեան անդամակցելու համար պաղատող իշխանութիւն մը,

այսօր ինկած է նոյն այդ արեւմուտքին օգնութեան կարօտ վիճակին եւ պահուըտելու անոր փէշերուն տակ:

Վստահաբար կը յիշէք, Լալէլի թաղամասի խումբ մը խանութպաններ կռիւի բռնուած էին յաղթանդամ Իրլանտացի զբօսաշրջիկի մը հետ, տեսերիզը օրերով պտտած էր ընկերային ցանցերու վրայ. այդտեղ կարճահասակ մարդ մը յարձակած էր իր կրկնապատիկը եղող մարդուն վրայ եւ փորձած էր բռունցքով հարուածել զայն:

Այդ մարդը ինչո՞ւ յարձակած էր յաղթանդամ մարդուն վրայ. յաջորդ օր սրճարանին մէջ կարենալ պարծենալո՞ւ համար թէ ինչպէս զարկած էր, թէ ինքզինք եղածէն աւելի հուժկու կարծելո՞ւն համար: Կամ ալ վայրկեանի մը համար խանդավառուելով իրականութիւնները մոռնալուն համար: «Օդանաւի» մեր արկածախնդրութիւնը ինձի միշտ այդ մարդը կը յիշեցնէ: Ինչպէս որ այդ տրամաբանութիւնը չէի հասկցած, այս մէկուն ալ տրամաբանութիւնը չկրցայ հասկնալ: Սակայն, հարցին մէջ երբ պետութիւններ կը մտնեն խնդիրը «մէկ բռունցքով» չի վերջանար:

Ռուսիան հաստատամիտ է հարցը հետապնդելու. պիտի հետապնդէ ալ, որովհետեւ Ռուսիոյ գլուխը կը գտնուի մէկը որ իր ամբողջ քաղաքական ապագան հիմնած է «ազգայնականութեան» վրայ. մտադրած է «Մեծն Պետրոս» մը դառնալ եւ յարձակելով շրջանի երկիրներուն վրայ՝ կը բարդացնէ իր երկրին ալ վիճակը. եթէ նահանջէ Թուրքիոյ կողմէ իր օդանաւի կործանումի թնճուկէն, քաղաքական ապագան խղճալի վիճակի պիտի մատնուի: Աւելին, Թուրքիոյ առած այս քայլը Սուրիոյ մէջ իրեն համար սքանչելի առիթ մը ստեղծեց. գրեթէ ուէ մէկուն չհամարձակածը ըրինք՝ Սուրիան Ռուսիոյ նուիրեցինք: Հիմա պատճառաբանելով որ «յարձակումի ենթարկուած է», սկսած է Սուրիոյ մէջ զէնք կուտակել, որուն ո՛չ ոք կրնայ դէմ կենալ:

Այսքանով ալ չէ բաւարարուած, ամբողջ աշխարհի հանրային կարծիքին մօտ մեծ արշաւի մը սկսած է պնդելով որ «Տաւշին» նաւթը Թուրքիոյ ճամբով կը ծախուի աշխարհին եւ անոր ղեկավարները կը գանձեն «միջնորդէքեր...»: Այս պնդումը ընդունելութիւն գտած է Արեւմուտքի մէջ, եւ ամէն օր իրենց մամուլին մէջ յօդուածներ լոյս կը տեսնեն Թուրքիա-Տաւշ նաւթի գործակցութեան վերաբերեալ:

Վերջերս կարդացի տեղեկագրութիւն մը, ուր կ'ըսուէր թէ Սուրիայէն արտահանուող նաւթը Թուրքիա մտնելով կը հասնէր Ճէյհանի նաւահանգիստը, ուրկէ Մալթա կը դրկուէր, վերջաւորութեան հասնելու համար Իսրայէլ:

Այս նիւթին վերաբերեալ գրողները նաեւ հարց կու տան թէ որո՞նք են նաւթը գնողներն ու ծախողները, «միջնորդէք» առնողները... եւ ընդհանրապէս նախագահ Էրտողանին անունն ալ կը յիշատակուի:

Ներկայիս, Թուրքիա-Տաւշ եւ կամ Էրտողան-Տաւշ յարաբերութիւնը կախում ունի

ԹԵ ՌՈՒՍԻԱՆ ԻՆՋ ՃԵՆՈՎ ԻՐԱՎԱՐԱՍԿ ԱԿՏԻ ԶՇԷ. ԽԱՐԳԻՆ ՄԻՆՋԵԼ ՄԱԿ ՎՈՒԽԱՊՐՈՒԿԻՆ ԽԱԼԱՆՏԱԿԱՆ Է:

Երկրին մեջ թերթերը կրկան տարբեր ձեռով ներկայացնել սակայն համաշխարհային մամուլը ընդունած է Թուրքիոյ հետ Տաէշին ունեցած գործակցութիւնը:

Մարդոց մտածողութեան մեջ մեր երկիրը միաւորուեցաւ ահաբեկչական կազմակերպութեան մը հետ, որ արար աշխարհ կ'ատէ:

Երբ կը գտնուինք այս փորձանքին կեդրոնը եւ արեւմուտքին փէշերուն տակ ծուարած վախէն կը գալարուինք, յանկարծ կը տեսնենք որ զինուոր մտցուցեր ենք Մուսուլ:

Ինչո՞ւ այսպիսի բան մը կ'ընենք. որեւէ բացատրութիւն չկայ:

Անմիջապէս որ մեր զինուորները Մուսուլ հասան, Ամերիկան յայտարարեց. «Չինուորական այս գործողութիւնը մեզի հետ առնչութիւն չունի»: Իրաքն ալ իր կարգին յայտարարեց. «48 ժամէն քաշեցէք ձեր զինուորները, այլապէս ամէն տեսակ միջոցառման պիտի դիմենք»: Ասկէ զատ յայտարարութիւն մը եւս ըրին. «Եթէ հարկ ըլլայ, Ռուսիան կրկանք կանչել»:

Մարդ ակամայ հարց կու տայ թէ արդեօ՞ք մեր իշխանութիւնը գաղտնօրէն Ռուսիոյ հաշույն կ'աշխատի, որովհետեւ դէպքերը ցոյց կու տան որ Սուրիայէն ետք Իրաքին ալ դռները բացինք Ռուսիոյ առջեւ:

Տարբեր երկրի մը հողերուն զինուոր կը մտցնենք առանց հարցնելու այդ երկրին... այս բանը ընելու ոյժը ունի՞նք:

Չունինք. Ինչո՞ւ կ'ընենք ուրեմն:

Պատասխանը պահուած է Լալէլի թաղի խանութպաններուն վարմունքին մեջ:

Այս խառնակ կացութեան մեջ, այս անգամ ալ Իրանը բարկացնող յայտարարութիւն մը եկաւ Էրտողանէն, որուն յաջորդեց Իրանի կարծի պատասխանը, «Գիտցէք ձեր սահամանները»:

Այս վայրկեանի դրութեամբ, թշնամական դիրքերու վրայ կը գտնուինք Ռուսիոյ, Սուրիոյ, Իրաքի եւ Իրանի հետ:

Թուրքիոյ 75 միլիոն բնակիչները ի՞նչ շահ ունին տարօրինակ եւ անիմաստ արտաքին այս քաղաքականութենէն:

Ո՛չ մէկ շահ. ընդհակառակը մեր կեանքը շատ ակտիւ պիտի դժուարանայ եւ պիտի աղքատանանք: Միլիոնաւոր մարդոց անգործ մնալը շատ հաւանական է... Տուարը սլացեր գացեր է, սղաճի մեջ աշխարհի հինգերորդն ենք:

Մինչ մեր բոլոր դրացիներուն հետ «պատերազմի» մթնոլորտի մէջ կ'ապրինք, անդին հարաւարեւելեան նահանգներուն մէջ ներքին պատերազմի տեսարաններ կը պարզուին, ոստիկաններ եւ զինուորներ թաղեր եւ շրջաններ կը պաշարեն, բախումները կը շարունակուին, մահերու թիւը կը բարձրանայ: Մօտ ատենէն Տիգրանակերտին «Հալէպի վերածուելու» մասին կը խօսուի բացէ ի բաց: Միեւնոյն ժամանակ շշուկներ կը շրջին թէ ՔԱԿը (Քիւրտիստանի Ազատագրութեան Բանակ) բռնութիւնները պիտի փոխադրէ Թուրքիոյ արեւմտեան մեծ քաղաքներ:

Ո՛չ ոք մղեց մեզ այս կացութեան:

Այս իշխանութիւնն է որ պատճառ դարձաւ այս բոլորին:

Պարզուած տեսարանին ի տես կրնա՞նք պնդել որ «այս երկիրը իսկապէս լաւ կը կառավարուի»:

Արդարութիւն եւ Բարգաւաճում կուսակցութիւնը ձեւով մը ընտրութիւններուն մէջ յաջողութիւն կ'արձանագրէ, սակայն երկիրը կառավարելու մէջ անյաջող է:

Վերածուելու ենք աղքատացող երկրի մը, որ զինուորական առճակատումի մէջ է իր բոլոր դրացիներուն հետ, պատերազմելու կարողութենէն զուրկ եւ գործած սխալներուն պատճառով արեւմուտքին բոլոր հրահանգները գործադրելու պարտաւորուած:

Ինչո՞ւ Արդարութիւն եւ Բարգաւաճում կուսակցութիւնը (Ա. եւ Բ. Կուսակցութիւն) կ'ընէ այս բոլորը:

Լալէլիի նպարավաճառը ինչո՞ւ կը յարձակի յաղթանդամ մարդուն վրայ:

Եթէ Լալէլիի նպարավաճառին տրամաբանութիւնը կարենանք լուծել, կրնանք լուծել նաեւ Ա. եւ Բ. Կուսակցութեան տրամաբանութիւնը:

Անշուշտ երբեւիցէ եթէ տրամաբանութիւն մը կայ ...

